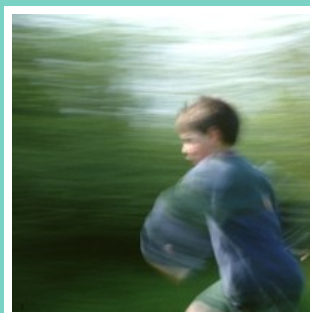
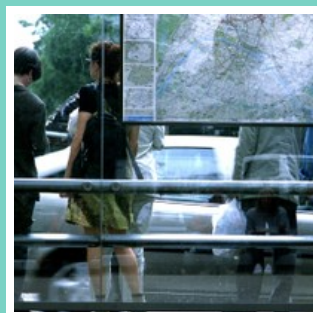

Številni Evropejci še vedno izpostavljeni škodljivim onesnaževalom zraka

Oblikovanje naslovnice: EEA
Fotografija na naslovnici: © glamismac
Postavitev strani: EEA

Pravno obvestilo

Vsebina te publikacije ne odraža nujno uradnega mnenja Evropske komisije ali kake druge institucije Evropske unije. Niti Evropska agencija za okolje, niti katera koli oseba ali podjetje, ki deluje v njenem imenu, ni odgovorna za morebitno uporabo informacij iz tega poročila.

Obvestilo o avtorskih pravicah

© Evropska agencija za okolje, 2012

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira, razen če ni drugače določeno.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop do njih lahko je mogoč na strežniku Europa (www.europa.eu).

Electronic publication notice

This report has been generated automatically by the EEA Web content management system on 03.11.2015 16:35.

This report is available as a website at <http://www.eea.europa.eu/sl/pressroom/newsreleases/stevilni-evropejci-se-vedno-izpostavljeni>. Go online to get more interactive facts and figures.

On the report web page you may download the electronic publication (EPUB) for easy reading on your preferred eBook reader.

Please consider the environment before printing.

Evropska agencija za okolje
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Danska
Tel.: + 45 33 36 71 00
Faks: + 45 33 36 71 99
Web: eea.europa.eu
Poizvedbe: eea.europa.eu/enquiries

Vsebina

Številni Evropejci še vedno izpostavljeni škodljivim onesnaževalom zraka

Ključne ugotovitve	6
Naslednji koraki	6
Ozadje	6
Več informacij	7
Povezana vsebina	7
Novice in članki	7
Povezani zemljevidi	7
Sorodne publikacije	7

Številni Evropejci še vedno izpostavljeni škodljivim onesnaževalom zraka

Skoraj tretjina prebivalcev evropskih mest je izpostavljenih prevelikim koncentracijam trdnih delcev (PM) v zraku. Trdni delci so eno od onesnaževal, ki najbolj ogrožajo zdravje ljudi, saj vstopajo v občutljive dele dihal. EU je v zadnjih desetletjih naredila korak naprej na področju zmanjševanja onesnaženosti zraka s snovmi, ki povzročajo zakisljevanje, vendar se glede na danes objavljeno poročilo Evropske agencije za okolje (EEA) v številnih predelih Evrope še vedno pogosto pojavljajo težave s koncentracijami PM in prizemnega ozona v ozračju.

“

V številnih državah so koncentracije onesnaževal zraka še vedno nad zakonsko dovoljenimi in priporočenimi mejnimi vrednostmi, ki so bile uvedene, da bi se zaščitilo zdravje evropskih državljanov. Dejansko v najbolj onesnaženih mestih in regijah onesnaženost zraka pričakovano življenjsko dobo ljudi skrajša za približno dve leti.

”

Jacqueline McGlade, izvršna direktorica EEA

Evropski komisar za okolje Janez Potočnik je povedal: „To poročilo pravočasno opozarja, kako pomembno vlogo igra kakovost zraka pri varovanju zdravja naših državljanov. Zato si želim, da bi bilo leto 2013 leto zraka, in se bom osredotočil na krepitev naše zakonodaje o kakovosti zraka, da bi odpravili danes opredeljene težave.“

Profesorica Jacqueline McGlade, izvršna direktorica EEA, je povedala: „Politika Evropske unije je v zadnjem desetletju zmanjšala izpuste številnih onesnaževal, vendar lahko gremo še dlje. V številnih državah so koncentracije onesnaževal zraka še vedno nad zakonsko dovoljenimi in priporočenimi mejnimi vrednostmi, ki so bile uvedene, da bi se zaščitilo zdravje evropskih državljanov. Dejansko v najbolj onesnaženih mestih in regijah onesnaženost zraka pričakovano življenjsko dobo ljudi skrajša za približno dve leti.“

„Kakovost zraka v Evropi – poročilo 2012“, ki ga je pripravila EEA, preučuje izpostavljenost državljanov onesnaževalom zraka in prikazuje okvirno sliko kakovosti zraka v Evropi. To poročilo bo podprlo oblikovanje učinkovitejših politik za ohranjanje čistega zraka.

Ključne ugotovitve

- **Trdni delci (PM)** so onesnaževalo zraka, ki v EU najbolj ogroža zdravje ljudi in lahko privede do prezgodnje smrti. Po ocenah v poročilu je bilo leta 2010 kar 21 % mestnega prebivalstva izpostavljenega koncentracijam PM10, ki so presegale zelo stroge dnevne mejne vrednosti, določene za zaščito zdravja ljudi. Do 30 % mestnega prebivalstva je bilo izpostavljenega koncentracijam drobnejših trdnih delcev (PM2,5), ki so presegale (manj stroge) letne mejne vrednosti EU. Glede na referenčne ravni Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), ki so še strožje od tistih, ki jih določa zakonodaja EU, je bilo koncentracijam PM, ki so presegale referenčne vrednosti, uvedene za zaščito zdravja ljudi, izpostavljenih do 81 % oziroma 95 % mestnih prebivalcev. Ti podatki jasno kažejo, kako nujna je načrtovana revizija zakonodaje o zraku.
- **Ozon (O₃)** lahko povzroči obolenja dihal in privede do prezgodnje smrti. Raven izpostavljenosti v mestih je zelo visoka – leta 2010 je bilo 97 % prebivalcev mest v EU izpostavljenih koncentracijam O₃, ki so presegale referenčne vrednosti SZO. 17 % jih je bilo izpostavljenih koncentracijam, ki so presegale mejne vrednosti, ki jih je za O₃ določila EU. Leta 2009 je bilo škodljivim koncentracijam O₃ izpostavljenih 22 % obdelovalne zemlje v Evropi, kar je povzročilo izgube v kmetijstvu.
- **Dušikov dioksid (NO₂)** je pomemben povzročitelj evtrofikacije (prekomernega razraščanja rastlin in alg v vodi) in zakisljevanja, prispeva pa tudi k nastajanju PM in O₃. V letu 2010 je bilo 7 % Evropejcev, ki živijo v mestih, izpostavljenih ravnem NO₂, ki so presegale mejne vrednosti EU. Izpusti dušikovih oksidov na nacionalni ravni v številnih evropskih državah še vedno presegajo zgornje mejne vrednosti, ki jih določajo zakonodaja EU in sporazumi Združenih narodov.
- **Benzo(a)piren (BaP)** je rakotvorna snov. Znatno delež mestnega prebivalstva v EU (20–29 % med letoma 2008 in 2010) je bil izpostavljen koncentracijam te snovi, ki so presegale ciljne vrednosti EU, ki morajo biti dosežene do leta 2013. Povečanje izpustov BaP v zadnjih letih v Evropi je zato zaskrbljujoče.
- **Žveplov dioksid (SO₂)** je prava zgodba o uspehu: izpusti te snovi so se v zadnjih letih bistveno zmanjšali po zaslugi zakonodaje EU, ki zahteva uporabo tehnologije za prečiščevanje izpustov in manjšo vsebnost žvepla v gorivih. Tako v letu 2010 evropsko mestno prebivalstvo prvič ni bilo izpostavljeno koncentracijam SO₂, ki bi presegale mejne vrednosti EU.
- **Ogljikov monoksid**, benzen in težke kovine (arzen, kadmij, nikelj, svinec) so se na splošno v ozračju EU pojavljali v majhnih koncentracijah, lokalizirano in občasno, mejne vrednosti, ki jih v zvezi s koncentracijami teh snovi določa zakonodaja EU, pa so bile presežene le poredkoma.

Naslednji koraki

Zadnja leta EEA objavlja letne podatke o izpustih onesnaževal zraka in preseganjih zgornjih mejnih vrednosti izpustov, določenih na podlagi direktive o nacionalnih zgornjih mejah emisij (NEC). Še letos bo EEA objavila retrospektivno analizo o tem, ali so bili izpolnjeni cilji na področju zdravja in okolja iz direktive NEC za leto 2010.

Evropska komisija v posvetovanju z zainteresiranimi stranmi pripravlja tudi revizijo zakonodaje EU na področju zraka in bo v letu 2013 posebno pozornost posvečala politikam v zvezi z onesnaženostjo zraka.

Ozadje

Zrak slabe kakovosti lahko povzroči srčna obolenja, težave z dihalni, pljučnega raka, težave pri dihanju in druge bolezni. Nekatera onesnaževala lahko povzročijo evtrofikacijo, manjši pridelek kmetijskih rastlin in počasnejšo rast gozdov ter negativno vplivajo na podnebje. Izpusti številnih onesnaževal so se v zadnjih letih zmanjšali, zaradi česar se je kakovost zraka ponekod izboljšala, kar pa se ni vselej odražalo tudi v sorazmernem upadu koncentracij onesnaževal v zraku. Zaradi nenehnih težav s kakovostjo zraka si bo treba še naprej prizadevati za zmanjšanje izpustov številnih onesnaževal.

Več informacij

- <http://ec.europa.eu/environment/air/quality/index.htm>
- <http://www.eea.europa.eu/themes/air>

Povezana vsebina

Novice in članki

Reducing the € 45 billion health cost of air pollution from lorries
[<http://www.eea.europa.eu/media/newsreleases/reducing-the-20ac-45-billion>]

Povezani zemljevidi

Unvalidated real-time air quality map [<http://www.eea.europa.eu/themes/air/air-quality/map/real-time-map>]

Sorodne publikacije

Air quality in Europe — 2012 report [<http://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2012>]